

Musikaliska Akademien och det kyrkomusikaliska examensväsendet.

Att det kyrkomusikaliska examensväsendet i vårt land är i behov av en grundlig omläggning är ingen hemlighet. Man behöver icke — såsom författaren av dessa rader — ha haft det tvivelaktiga nöjet att under årens lopp handlägga ett otal klagomål rörande tillsättningar av organist- och kantorsbefattningar för att komma underfund med att det nuvarande sakernas tillstånd är oefterrättligt. Det är tacknämligt, att Musikaliska Akademien framlagt ett omsorgsfullt genomtänkt förslag till åstadkommande av bättre ordning.

Musikaliska Akademiens huvudtanke är, att det bör införas tvenne olika slags organistexamina, en högre och en lägre. Den förstnämnda skulle avläggas vid musikkonservatoriet i Stockholm, den senare på olika håll i »landsorten», men under långt skarpare kontroll än hittills. Examinatorer för lägre organistexamen skulle utses av Musikaliska Akademien. Därjämte skulle vid alla dylika examina närvara tvenne av Musikaliska Akademien utsedda censorer förutom ett — såsom hittills — av vederbörande Domkapitel utsett ombud. Dessa lägre organistexamina skulle förrättas under tiden mellan den 1 juli och den 31 augusti.

Att det åvägabringas större enhetlighet och skarpare kontroll än som nu är fallet vid de runt om i landet förekommande organistexamina är icke bara önskvärt utan rentav nödvändigt. Som det nu är uppsöka examinanderna, naturligt nog, med förkärlek sådana examinators, som fått rykte om sig att vara »lätta». Denna trafik har kastat ett visst löjets skimmer över hela

examensväsendet och omöjliggör i själva verket varje rättvist bedömning av de avlagda examinas faktiska värde. Det finns ingen som helst garanti för att ett och samma examensbetyg garanterar ens något så när samma kvalifikationer. Därmed komma de elementäraste förutsättningarna för åstadkommandet av ett något så när rättvist beföringsväsende att saknas. Det hela är ingenting annat än kaos.

De av Musikaliska Akademien föreslagna åtgärderna synas kunna leda till en avsevärd förbättring av detta oefterrättliga läge — jag tänker här både på de tvenne olika slagen av organistexamina och på den skärpta kontrollen över de examina, som alltför skulle kunna hållas runt om i landet. Några reflexioner må emellertid tilläggas beträffande sådana punkter i Akademiens förslag, som ha ett mera allmänt intresse.

Det synes mig i hög grad önskvärt, att de platser, där lägre organistexamen må kunna avläggas, icke må bli alltför många. För närvarande äro de utan tvivel *alltför* många. Det skulle förmodligen vara fullt tillräckligt, om antalet begränsades till exempelvis sex eller sju — varibland under alla omständigheter Göteborg samt Lund eller Malmö. En dylik inskränkning synes med nutida kommunikationer icke kunna erbjuda några alltför oöverbanneliga svårigheter — allra helst som det visat sig, att med den nuvarande anordningen inga avstånd synas vara oöverkomliga, då det gällt att uppsöka examensställen, vilka ansetts vara önskvärda.

Uppgiften att utse vederbörande examinators för lägre organistexa-

men skall enligt förslaget läggas i Musikaliska Akademiens hand. I själva verket torde väl ingen annan myndighet kunna komma ifråga. Den största vikt ligger givetvis på att dessa examinatore äga i alla avseenden fullgoda kvalifikationer. Möjligen borde förordnandet endast givas på vissa år, exempelvis fem. Man må uttala den förvissningen, att Musikaliska Akademien sorgfälligt skall vaka över, att inga andra utses än sådana, som *på ett allsidigt sätt* uppenbarligen dokumenterat sig såsom synnerligen framstående kyrkomusiker.

Att Musikaliska Akademien utövar censur vid dessa lägre organistexamina är oundgängligen nödvändigt, om verkligen den eftersträfvade enhetligheten och den önskvärda skärpta kontrollen skola kunna vinnas. Det förefaller mig dock, som om det möjligen skulle kunna räcka med *en* censor i stället för nu föreslagna tvenne. En punkt, som också kunde diskuteras, är den föreslagna tiden för dessa examinas avläggande. Att anställa examina under sommarmånaderna juli och augusti är tämligen avvikande från svensk praxis och kommer antagligen att stöta på en hel del svårigheter. Det förefaller som om tiden skulle vara mindre lämplig för alla parter — utom möjligen för Musikaliska Akademiens censorer.

En viktig punkt i förslaget är frågan om den kompetens, som de olika organistexamina skola medföra. Det synes mig, som om Musikaliska Akademien här såge saken väl skematiskt. Dess förslag är, att högre organistexamen skulle krävas för organist- och kantorsbefattningar i stad med mera än 3,000 invånare eller i landsförsamling med mera än 5,000 invånare. Det förefaller, som om även andra synpunkter än invånarantalet skulle

kunna komma i betraktande vid gränsregleringen mellan den lägre och den högre organistexamens kompetensområden. Man skulle även kunna tänka sig, att exempelvis en högre lön — oberoende av invånarantalet i församlingen — skulle kunna tjäna som grundval för kravet på högre organistexamen. En sådan bestämmelse skulle möjligen kunna föranleda församlingarna till ökat intresse för högre organistlöner. I varje fall vore dylika bestämmelser mera ägnade att tillgodose det kyrkomusikaliska intresset än Musikaliska Akademiens nakna invånarensiffror.

Till sist vill jag säga, att jag icke gärna kan betrakta de här av Musikaliska Akademien föreslagna åtgärderna annat än som provisoriska. De innebära visserligen en betydlig förbättring i förhållande till det nuvarande läget, men de kunna knappast anses giva någon slutgiltig lösning av de utomordentligt svåra frågorna om organistutbildningen i vårt land. Någon verklig lösning av dessa frågor torde icke kunna sägas vara vunnin, förrän det upprättats ett antal organist- och kantorsskolor i vårt land. Det är nämligen icke nog, att det sörjes för kontrollerad examiantion. Ännu viktigare är, att det sörjes för en vederbörligen kontrollerad och effektiv undervisning. Antalet av sådana organist- och kantorsskolor behöfde icke vara stort. Det skulle förmodligen räcka med tre — jag tänker mig en i Göteborg, en i Lund och en i Norrland. Kunde en dylik anordning så småningom komma till stånd, så skulle den utan tvivel komma att betyda ofantligt mycket för kyrkomusikens ställning i vårt land, och den segslitna frågan om organistutbildningen skulle då, synes det mig, ha fått en tillfredsställande lösning. *Gustaf Aulén.*